

TAISTELEVAN MATERIALISMIN MERKITYKSESTÄ

Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma”⁶⁴ yleisistä tehtävistä on tov. Trotski jo sanonut 1.—2. numerossa kaikesta oleellisesta ja sanonutkin mainiosti. Tekisi mieleni kajoa muutamiin kysymyksiin, jotka määräävät lähemmin sen työn sisällön ja ohjelman, jonka aikakauslehden toimittaja on julistanut tehtäväkseen 1.—2. numeron alkukirjoituksessa.

Tässä alkukirjoituksessa sanotaan, etteivät kaikki aikakauslehti „Pod Znamenem Marksizma” ympärille liittyneet ole kommunisteja, mutta kaikki ovat johdonmukaisia materialisteja. Tämä kommunistien ja ei-kommunistien liitto on mielestäni ehdottoman tarpeellinen ja määrittelee oikein aikakauslehden tehtävät. Kommunistien (kuten yleensä vallankumousmiesten, jotka ovat suorittaneet menestyksellisesti alkuosan suuresta vallankumouksesta) suurimpia ja vaarallisimpia virheitä on luulo, että muka vallankumous voidaan suorittaa yksinomaan vallankumousmiesten käsin. Päinvastoin, minkä tahansa todellisen vallankumouksellisen toiminnan menestyminen vaatii käsittämään ja noudattamaan elämässä sitä, että vallankumousmiehet voivat esittää vain todella elinvoimaisen ja kehittyneen luokan etujoukon osaa. Etujoukko täyttää vasta silloin etujoukon tehtävät, kun se ei irtaudu johtamisestaan joukoista, vaan todella johtaa ne eteenpäin. Ellei liitytä ei-kommunistien kanssa mitään erilaisimmilla toiminnan aloilla, mistään menestyksellisestä kommunistisesta rakennustyöstä ei voi olla puhuttakaan.

Tämä koskee myös sitä materialismin ja marxilaisuuden puolustamista, johon dikakauslehti „Pod Znamenem Mark-sizma” on ryhtynyt. Venäjän edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun perussuunnilla on onneksi olemassa huomattavat materialistiset perinteet. G. V. Plehanovista puhumattakaan riittää kun mainitsee Tshernyshevskin, johon verrattuna nykyiset narodnikit (kansansosialistit, eserrät y.m.) ovat useinkin taantuneet pyrkiessään seuraamaan muotiin tulleita taantumuksellisia filosofisia oppeja, viehättyessään eurooppalaisen tieteen muka „viimeisen sanan” katinkultaan ja kykenemättä näkemään tuolla katinkullalla naamioitua porvariston, sen ennakkoluulojen ja porvarillisen taantumuksen tiettyä palvontaa.

Joka tapauksessa meillä Venäjällä on vielä — ja tulee varmaan melko kauan olemaan — ei-kommunistien leiriin kuuluvia materialisteja, ja ehdoton velvollisuutemme on saada kaikki johdonmukaisen ja taistelevan materialismin kannattajat mukaan yhteistyöhön taistelemaan niin sanottujen „sivistyneiden yhteiskuntapiirien” filosofista taantumusta ja filosofisia ennakkoluuloja vastaan. Dietzgenissä, jota ei saa sekottaa hänen yhtä vaateliaaseen kuin kovaonniseenkin kynäilijä-poikaansa, on esittänyt oikein, sattuvasti ja selvästi marxilaisuuden peruskäsityksen niistä filosofisista suunnista, jotka ovat vallalla porvarillisissa maissa ja arvossa näiden maiden oppineiden sekä publistien keskuudessa, sanomalla, että nykyisessä yhteiskunnassa filosofian professorit eivät useimmiten ole itse asiassa mitään muita kuin „pappisjoukkion diplomila-keijoita”.

Meikäläiset Venäjän intelligentit, jotka pitävät mielellään itseään edistyksellisinä, kuten muuten heidän kanssaveljensäkin kaikissa muissa maissa, eivät pidä lainkaan siitä, että kysymystä tarkasteltaisiin Dietzgenin antaman arvion mukaisesti. He eivät pidä siitä siksi, että totuus on heille karvas. Ei tarvitse muuta kuin miettiä hieman nykyajan sivistyneiden ihmisten valtiollista, sitten yleistaloudellista, sosiaalista sekä kaikkinaista muuta riippuvaisuutta hallitsevasta porvaristosta, niin ymmärtää, että Dietzgenin pureva luonnehdinta on ehdottoman oikea. Ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleen valtaosaltaan ne muotiin tulleet filosofiset suunnat, joita niin usein syntyy Euroopan maissa, alkaen vaikkapa niistä, jotka liittyivät

radiumin löytöön, ja päätyen niihin, jotka nykyään yrittävät saada pohjaa Einsteinistä,— niin käsittää mitä yhteyttä on porvariston luokkaeduilla ja luokka-asenteella, sillä, että porvaristo tukee uskonnon kaikkia muotoja, ja muotiin tulleiden filosofisten suuntien aatteellisella sisällöllä.

Yllä mainitusta näkyy, että taistelevan materialismin äänenkannattajaksi aikovan aikakauslehden on oltava taistelulehti ensiksi siinä mielessä, että se paljastaa aina kaikki nykyiset „pappisjoukkion diplomilakeijat” ja vainoaa niitä riippumatta siitä, esiintyvätkö he virallisen tieteen edustajina vai vapaa-ampujina, jotka nimittävät itseään „demokraattisiksi vasemmistolaisiksi tai ihannesosialistisiksi” publisisteiksi.

Tällaisen aikakauslehden on toiseksi oltava taistelevan ateismin äänenkannattaja. Meillä on laitoksia tai ainakin valtion virastoja, jotka hoitavat tätä työtä. Mutta tätä työtä tehdään perin veltosti, perin epätyytyttävästi, mikä johtuu nähtävästi ahtaista yleisistä oloista, nimittäin aidosta venäläisestä (vaikkakin neuvostolaisesta) virkavaltaisuudestamme. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että sen lisäksi, mitä vastaavat valtion laitokset tekevät, sekä niiden toiminnan ojentamiseksi ja elävöittämiseksi, aikakauslehti, joka on ottanut tehtäväkseen tulla taistelevan materialismin äänenkannattajaksi, harjoittaisi uupumatta propagandaa ja taistelisi ateismin hyväksi. On huolellisesti seurattava kaikenkielistä vastaavanlaista kirjallisuutta venäjältä tai ainakin selostaen kaikkea vähänkin arvokasta tältä alalta.

Engels kehotti jo aikoja sitten nykyisen proletariaatin johtajia kääntämään ja levittämään kansanjoukkojen keskuuteen XVIII vuosisadan lopulla ilmestynyttä taisteluhenkistä ateistista kirjallisuutta⁶⁵. Häpeäksemme emme ole sitä vieläkään tehneet (siinä eräs lukuisista todistuksista, että vallankumouskaudella on paljon helpompi vallata valta kuin osata oikein käyttää tätä valtaa). Tätä velttuttamme, toimeettomuuttamme ja saamattomuuttamme puolustellaan väliin jos jonkinlaisilla „ylevillä” päätelmillä: esimerkiksi XVIII vuosisadan vanha ateistinen kirjallisuus on muka vanhentunutta, epätieteellistä, naiivia j.n.e. Mitään ei ole pahempaa kuin tämänkaltaiset, muka tieteelliset, sofismit, joilla naamioidaan pedanttisuutta tai sitä, ettei lainkaan ymmärretä marxilaisuutta. XVIII vuosisadan

vallankumousmiesten ateistisissa teoksissa on tietysti paljonkin sekä epätieteellisyyttä että naiiviutta. Mutta eihän kukaan estä näiden teosten julkaisijoita lyhentelemästä niitä ja varustamasta lyhkäisillä jälkihuomautuksilla, joissa viitataan siihen edistykseen, jota ihmiskunta on XVIII vuosisadan lopulta saavuttanut uskontojen tieteellisessä arvostelussa, viitataan vastaaviin uusimpiin teoksiin j.n.e. Mitä suurin ja mitä pahin virhe, jonka marxilainen saattaa tehdä, olisi luulla, että monimiljoonaiset kansanjoukot (eritoten talonpoikais- ja käsityöläisjoukot), jotka nykyinen yhteiskunta on tuominut pimeyteen, sivistymättömyyteen ja ennakkoluuloisuuteen, pystyvät pääsemään tästä pimeydestä ilman muuta yksinomaan pelkän marxilaisen valistustyön avulla. Näille joukoille on annettava mahdollisimman monipuolista ateistista propagandaineistoa, tutustuttava ne mitä erilaisimmilta elämänaloilta otettuihin tosiasioihin, lähennyttävä niitä puolelta ja toiselta tarkoituksena herättää niissä kiinnostusta, havahduttaa ne uskonnon unesta, ravistaa niitä jos miltä puolen, jos millä keinoin j.n.e.

Vanhojen XVIII vuosisadan ateistien rohkea, elävä, etevä sanomalehtikirjallisuus, joka hyökkäsi vallalla ollutta pappispimitystä vastaan terävästi ja avoimesti, sopii useinkin tuhat kertaa paremmin ihmisten herättämiseen uskonnon unesta kuin ikävät ja kuivat marxilaisuuden kertailut, joita ei havainnollisteta juuri millään sopivasti valikoiduilla tosiasioilla ja jotka ovat yleisiä kirjallisuudessamme sekä (ei tässä mitään salaamista ole) usein vääristelevät marxilaisuutta. Kaikki Marxin ja Engelsin jotakuinkin laajat teokset on meillä venäjännetty. Ei ole mitään syytä pelätä, että vanha ateismi ja vanha materialismi jäävät meiltä täydentämättä Marxin ja Engelsin tekemillä korjauksilla. Tärkeintä, minkä muka-marxilaiset, mutta itse asiassa marxilaisuutta vääristelevät kommunistimme unohtavat useimmiten, on se, että vielä aivan kehittymättömät joukot saadaan kiinnostumaan suhtautumalla tietoisesti uskontokysymyksiin ja arvostelemalla tietoisesti uskontoja.

Toisaalta, tarkkailkaa uskontojen nykyisen tieteellisen arvostelun edustajia. Nuo sivistyneen porvariston edustajat „täydentävät” miltei aina uskonnollisia ennakkoluuloja kumoavia kirjoituksiaan sellaisilla päätelmillä, jotka heti

paljastavat heidät porvariston aatteiden orjiksi, „pappisjoukkion diplomilakeijoiksi”.

Pari esimerkkiä. Prof. R. J. Vipper julkaisi vuonna 1918 kirjasen „Kristinuskon synty” (kust. „Faros”. Moskova). Kertoessaan nykyajan tieteen tärkeimmistä saavutuksista tekijä ei taistele ennakkoluuloja eikä petkutusta vastaan, joita kirkko poliittisena järjestönä käyttää välikappaleinaan, hän ei ainoastaan karta näitä kysymyksiä, vaan esittää suorastaan naurettavan ja mitä taantumuksellisimman vaatimuksen, että on kohottava molempien „äärimmäisyyksien” — sekä idealismin että materialismin — yläpuolelle. Tämä on vallassa olevan porvariston pökkuroimista, porvariston joka käyttää kaikkialla maailmassa satoja miljoonia ruplia työtätekevästä pusertamisestaan liikevoitoista uskonnon tukemiseen.

Tunnettu saksalainen tiedemies Arthur Drews kumoten kirjassaan „Kristus-myytti” uskonnolliset ennakkoluulot ja sadut ja todistaen, ettei mitään Kristusta ole ollut, puolustaa samanaikaisesti kirjan lopussa uskontoa, tosin uusittua, puhdistettua, hiottua, sellaista, joka voi säilyä „päivä päivältä voimistuvassa naturalismin virrassa” (s. 238, neljäs saksankielinen painos, 1910). Hän on suoranainen, tietoinen taantumuksellinen, joka auttaa avoimesti riistäjiä korvaamaan vanhat ja mädänneet uskonnolliset ennakkoluulot uusilla, entistä iljettävämmillä ja halpamaisemmilla ennakkoluuloilla.

Tämä ei merkitse, ettei pidä kääntää Drewsia. Se merkitsee, että kommunistien ja kaikkien johdonmukaisten materialistien, samalla kun he liittoutuvat tietyissä puitteissa porvariston edistyksellisen osan kanssa, on paljastettava horjumatta tämä porvaristo, kun se vajoaa taantumuksellisuuteen. Se merkitsee, että marxilaisuuden ja materialismin kavaltamista olisi kieltäytyä liittoutumasta XVIII vuosisadan porvariston, t.s. sen kauden porvariston edustajien kanssa, jolloin porvaristo oli vallankumouksellista, koska kerran pakostakin joudumme muodossa tai toisessa, pienemmässä tai suuremmassa määrässä „liittoutumaan” Drewsien kanssa taistelllessamme vallitsevia hengellisiä pimeydenpeikkoja vastaan.

Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma”, joka tahoo olla taistelevan materialismin äänenkannattaja, on myönnettävä runsaasti palstatilaa ateistiselle propagan-

dalle, vastaavanlaista kirjallisuutta koskeville katsauksille ja valtiomme tällä alalla suorittamassa työssä esiintyvien erittäin suurten puutteellisuuksien poistamiselle. Erittäin tärkeää on käyttää hyväksi niitä kirjoja ja kirjasia, joissa on runsaasti konkreettisia tosiasioita ja rinnastuksia, jotka osoittavat nykyisen porvariston luokkaetujen ja luokkajärjestöjen yhteyden hengellisiin laitoksiin ja uskonnon propagointia harjoitaviin järjestöihin.

Erittäin tähdellisiä ovat kaikki aineistot, jotka koskevat Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoja, missä uskonnon ja pääoman virallinen, muodollinen, valtiollinen yhteys ilmenee heikommin. Mutta meille sen sijaan käy selvemmäksi, että niin sanottu „nykyaikainen demokratia” (jota menshevikit, eserrät ja osaksi anarkistit y.m.s. niin epäviisaasti kumartavat) ei ole mitään muuta kuin vapautta propagoida sitä, minkä propagointi on edullista porvaristolle, ja tälle on edullista propagoida kaikkein taantumuksellisimpien aatteiden, uskonnon, obskurantismin, riistäjien puolesta y.m.s.

Tekisi mieli uskoa, että aikakauslehti, joka tahtoo olla taistelevan materialismin äänenkannattaja, tarjoaa lukijoillemme ateistista kirjallisuutta koskevia katsauksia osoittaen, mille lukijapiirille ja missä mielessä nämä tai nuo teokset ovat sopivia, ja esittäen, mitä meillä on ilmestynyt (ilmestyneiksi on katsottava vain siedettävät käännökset, joita ei ole niinkään paljon) ja mitä olisi vielä julkaistava.

Sen työn kannalta, jota taistelevan materialismin tulee tehdä, on ainakin yhtä tärkeää ellei tärkeämpää kuin liittoutuminen kommunistipuolueeseen kuulumattomien johdonmukaisten materialistien kanssa, liittoutua nykyajan luonnontieteen edustajien kanssa, jotka kallistuvat materialismiin eivätkä pelkää puolustaa ja propagoida sitä vastoin niitä muotiin tulleita idealismiin ja skeptisismiin viettäviä filosofisia hoiperteluja, jotka ovat yleisiä niin sanotussa „sivistyneessä yhteiskunnassa”.

Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma” 1.—2. numerossa julkaistu A. Timirjazevin artikkeli Einsteinin suhteellisuusteoriasta antaa toiveita siitä, että aikakauslehden onnistuu saada aikaan tämä toinenkin liitto. Siihen on

kiinnitettävä enemmän huomiota. On muistettava, että nimenomaan nykyisessä luonnontieteessä tapahtuvasta perusteellisesta mullistuksesta saavat usein alkunsa taantumukselliset filosofiset koulukunnat ja koulukuntapahaset, suunnat ja suuntavivahteet. Siksi luonnontieteen uusimman vallankumouksen esiinnostamien kysymysten seuraaminen ja luonnontieteilijäin saaminen filosofisen aikakauslehden avustajiksi on tehtävä, jota ratkaisematta taisteleva materialismi ei voi missään tapauksessa olla taistelevaa eikä materialismia. Kun Timirjazevin piti aikakauslehden ensimmäisessä numerossa huomauttaa, että Einsteinin teoriaan — itse Einstein ei Timirjazevin sanojen mukaan käy mitään aktiivista kamppailua materialismin perusteita vastaan — ovat pohjautuneet jo sangen lukuisat porvarillisen sivistyneistön edustajat kaikissa maissa, niin se ei koske yksinomaan Einsteiniä, vaan monia, ellei useimpia luonnontieteen suurista uudistajista XIX vuosisadan lopulta alkaen.

Ja ettemme suhtautuisi tiedottomasti tällaiseen ilmiöön, meidän on käsitettävä, että ilman painavaa filosofista perustelua mitkään luonnontieteet, mikään materialismi eivät kestä taistelua vastustaessaan porvarillisten aatteiden rynnistystä ja porvarillisen maailmankäsityksen valtaan pääsyä. Voidakseen kestää tämän taistelun ja käydä sen menestyksellisesti loppuun luonnontieteilijän on oltava nykyajan materialisti, Marxin edustaman materialismin tietoinen kannattaja, toisin sanoen dialektinen materialisti. Tämän tarkoitusperän saavuttamiseksi aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma” työtekijäin on järjestettävä Hegelin dialektiikan järjestelmällinen tutkiminen materialismir kannalta, t. s. sen dialektiikan, jota Marx sovelsi käytännössä sekä „Pääomassaan” että historiallisissa ja poliittisissa teoksissaan ja vieläpä niin hyvällä menestyksellä, että nykyään, kun Idässä (Japani, Intia, Kiina) heräävät elämään ja taisteluun uudet luokat — t. s. ne sadat miljoonat ihmiset, jotka muodostavat maapallon väestön enemmistön ja jotka historiallisella toimittomuudellaan ja historiallisella unellaan ovat tehneet mahdolliseksi tähänastisen lamaannuksen ja mätänemisen useissa kehittyneissä Euroopan valtioissa, — tämän uusien kansojen ja uusien luokkien heräämiskauden jokainen

päivä vahvistaa yhä uudelleen marxilaisuuden oikeaksi.

Hegelin dialektiikan tällainen tutkiminen, tällainen selittäminen ja tällainen propaganda on tietenkin perin vaikeaa, ja ensi alussa tehdään tässä suhteessa varmasti virheitä. Mutta vain se ei erehdy, joka ei mitään tee. Sen perusteella, kuinka Marx sovelsi Hegelin dialektiikkaa materialistisesti käsitettynä, me voimme ja meidän tulee kehittää kaikin puolin tätä dialektiikkaa, julkaista aikakauslehdessä katkelmia Hegelin perusteoksista, tulkita niitä materialistisesti esittämällä selitykseksi esimerkkejä siitä, miten Marx sovelsi dialektiikkaa, samoin kuin taloudellisten ja poliittisten suhteiden kehitystä valaisevia esimerkkejä, joita uusimman ajan historia, etenkin nykyinen imperialistinen sota ja vallankumous tarjoavat erittäin runsaasti. Aikakauslehden „Pod Znamenem Marksizma” toimittaja- ja avustajaryhmän pitäisi nähdäkseni olla eräänlaisena materialististen „Hegelin dialektiikan ystävien seurana”. Aikamme luonnontieteilijät löytävät (jos pystyvät etsimään ja jos opimme auttamaan heitä) materialistisesti tulkitusta Hegelin dialektiikasta lukuisia vastauksia niihin filosofian kysymyksiin, joita luonnontieteen vallankumous asettaa ja joissa porvarillisen muodin intelligentit palvojat „eksyvät” taantumuksellisuuteen.

Ilman tällaisen tehtävän asettamista ja sen järjestelmällistä täyttämistä materialismi ei voi olla taistelevaa materialismia. Sellainen materialismi on, Shtshedrinin sanontaa käyttäkseni, pikemminkin lyötävää kuin lyövää⁶⁶. Ilman sitä suuret luonnontieteilijät ovat yhtä usein kuin tähänkin asti avuttomia filosofisissa johtopäätöksissään ja yleistyksissään. Luonnontiede edistyy näet niin nopeaa vauhtia, elää joka alalla niin syvälekäyvän vallankumouksellisen murroksen aikaa, ettei luonnontiede voi missään tapauksessa tulla toimeen ilman filosofisia johtopäätöksiä.

Esitän lopuksi erään esimerkin, joka ei ole filosofian alalta, mutta on joka tapauksessa yhteiskunnallisten kysymysten alalta, joihin aikakauslehti „Pod Znamenem Marksizma” tahtoo niin ikään kiinnittää huomiota.

Se on esimerkki siitä, että nykyajan kvasi-tiede on itse asiassa mitä sivistymättömimpien ja tympäisevimpien taantumuksellisten katsomusten levittäjä.

Hiljattain sain „Venäjän teknillisen yhdistyksen” XI osaston julkaiseman aikakauslehti „Ekonomistin”⁶⁷ ensimmäisen numeron (v. 1922). Nuori kommunisti, joka lähetti minulle tämän aikakauslehden (hänellä ei nähtävästi ollut aikaa tutustua aikakauslehden sisältöön), antoi varomattomuudessaan erittäin myönteisen lausunnon tästä julkaisusta. Todellisuudessa aikakauslehti on — en tiedä kuinka tietoisesti — nykyaikaisten orjuuttajien äänenkannattaja, jotka kylläkin verhoutuvat tieteellisyyden, demokratismin y.m.s. viittaen.

Muuan hra P. A. Sorokin on julkaissut tässä aikakauslehdessä laajan muka „sosiologisen” tutkielmansa „Sodan vaikutuksesta”. Tieteellinen artikkeli on kirjavanaan tieteellisiä viittauksia tekijän ja hänen lukuisten ulkomaalaisten oppi-isiensä ja kansatoveriensa „sosiologisiin” teoksiin. Hänen tieteellisyytensä on seuraavanlaista:

Sivulla 83 lukee:

„10.000 avioliittoa kohti tulee nykyään Pietarissa 92,2 avioeroa — luku on satumainen, ja sitä paitsi 100 puretusta avioliitosta 51,1 ei ollut kestänyt vuottakaan, 11% — ei kuukauttaakaan, 22% — ei kahta kuukauttaakaan, 41% — 3:sta 6:teen kuukauteen ja vain 26% — yli 6 kuukautta. Nämä luvut puhuvat, että nykyajan legaalinen avioliitto on muoto, joka itse asiassa verhoaa avioliiton ulkopuolisia sukupuolisuhteita ja antaa „mansikan” ystäville tilaisuuden tyydyttää halunsa „laillisesti”” („Ekonomist” n:o 1, s. 83).

Ei ole epäilystäkään, että niin tämä herra kuin se Venäjän teknillinen yhdistyskin, joka julkaisee aikakauslehteä ja antaa siinä tilaa moisille järkeilyille, pitävät itseään demokratian kannattajina ja loukkaantuvat pahasti kuullessaan itseään sanottavan niiksi, mitä ne itse asiassa ovat, t.s. orjuuttajiksi, taantumukselliseksi, „pappisjoukkion diplomilakeijoiksi”.

Vähäisinkin tutustuminen avioliittoa, avioeroa ja aviottomia lapsia koskevaan porvarillisten maiden lainsäädäntöön sekä todelliseen asiaintilaan tällä alalla osoittaa jokaiselle tästä kysymyksestä kiinnostuneelle henkilölle, että demokraattisimmissakin porvarillisissa tasavalloissa nykyinen porvarillinen demokratia on mainitussa suhteessa nimenomaan taantumuksellista, mitä naiseen ja aviottomiin lapsiin tulee.

Tämä ei tietenkään estä menshevikkejä, eserriä eikä osaa anarkisteista enempää kuin vastaavia Lännen puolueita-

kaan huutamasta edelleenkin demokratiasta ja siitä, että bolshevikit rikkovat sitä vastaan. Mutta todellisuudessa nimenomaan bolshevistinen vallankumous on ainoa johdonmukaisen demokraattinen vallankumous, mitä tulee sellaisiin kysymyksiin kuin avioliittoa, avioeroa ja aviottomien lasten asemaa koskevaan kysymykseen. Ja tämä kysymyshän koskee mitä välittömimmin minkä tahansa maan väestön suuremman osan etuja. Vain bolshevistinen vallankumous, vaikkakin ennen sitä on ollut tavattoman monia itseään demokraattisiksi nimittäviä porvarillisia vallankumouksia, ryhtyi tässä suhteessa ensimmäisen kerran päättäväiseen taisteluun hallitsevien ja omistavien luokkien taantumuksellisuutta ja orjuutushenkeä samoin kuin tavanomaista tekopyhyyttä vastaan.

Jos kerran 92 avioeroa 10.000 avioliittoa kohti tuntuu hra Sorokinista satumaiselta luvulta, niin ei auta muuta kuin olettaa, että joko tekijä on elänyt ja saanut kasvatuksensa jossakin niin huolellisesti elämästä eristetyssä luostarissa, että sellaisen luostarin olemassaoloon tuskin kukaan uskoo, tai hän vääristelee totuutta taantumuksen ja porvariston mieliksi. Jokainen, joka vähänkin tuntee porvarillisten maiden yhteiskunnallisia oloja, tietää, että todellisuudessa avioeroja (joita kirkko ja laki eivät kylläkään ole vahvistaneet) on itse asiassa kaikkialla verrattomasti enemmän. Venäjä eroaa tässä suhteessa muista maista vain siinä, että sen laeissa ei siunata tekopyhyyttä eikä naisen ja hänen lapsensa oikeudetonta asemaa, vaan julistetaan avoimesti ja valtiiovallan nimessä järjestelmällinen sota kaikkea tekopyhyyttä ja kaikkea oikeudettomuutta vastaan.

Marxilainen aikakauslehti joutuu käymään sotaa tällaisiakin nykyajan „sivistyneitä” orjuuttajia vastaan. Huomattava osa heistä nauttii nähtävästi meillä valtion palkkaakin ja on valtion palveluksessa valistamassa nuorisoa, vaikka heille sopii tämä osa yhtä vähän kuin ilmeiset turmelijat sopivat kasvattajiksi alaikäisten oppilaitoksiin.

Venäjän työväenluokka pystyi valtaamaan vallan, mutta se ei ole vielä oppinut käyttämään sitä, sillä muussa tapauksessa se olisi jo aikoja sitten passittanut kauniisti moiset opettajat ja tieteellisten yhdistysten jäsenet

porvarillisen „demokratian” maihin. Moisten orjuuttajien oikea paikka onkin siellä.

Se oppii, kunhan vaan on halua oppia.

12. III. 1922.

„Pod Znamenem Marksizma” № 3,
maaliskuu 1922
Allekirjoitus: *N. Lenin*

*Julkaistaan aikakauslehti
„Pod Znamenem Marksizma”
tekstin mukaan*
